

**PÕLLUMAJANDUSTEHNICA
SPETSIALIST III**

EESSÕNA

See kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõudeid põllumajandustehnika spetsialisti III kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu juurde moodustatud põllumajandustehnika töörühm koosseisus:

Tambet Valdma	Põltsamaa Kodu- ja Põllutöökool
Ain Sildoja	Kehtna Majandus- ja Tehnoloogiakool
Ants Siitan	Kehtna Majandus- ja Tehnoloogiakool, Pärtli talu
Ain Allik	SA Lõuna-Eesti Tehnilise Täiendkoolituse Keskus
Sirje Tamkõrv	Põllumajandusministeerium
Aita Sauemägi	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus
Eino Peedel	Võrumaa Kutsehariduskeskus
Riho Kala	Olustvere TMK Õppetalu
Vello Vilu	Järvamaa Talunike Liit
Sandor Järvala	FIE Sandor Järvala

Ajavahemikus 10. – 25. oktoober 2002. a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 28 ettevõtte ja koolitaja esindajad Eesti erinevatest piirkondadest.

Põllumajandustehnika spetsialisti III kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Põllumajandustehnika spetsialisti III kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Põllumajandustehnika spetsialisti III kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on kinnitatud 29. novembril 2002. a. Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu otsusega nr. 9.

Kutsestandardis sisalduv kutsekvalifikatsioon on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsioonide fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonid määratleb kutsenõukogu.

Põllumajandustehnika kutsealal on kutsekvalifikatsioonisüsteemis II, III ja IV kutsekvalifikatsioon.

I tase – lihtsate tööülesannete täitmine sarnastes olukordades; põhilised kutsealased oskused ja teadmised on omandatud enamasti läbi koolituse; vajadusel juhendatakse töö käigus; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

II tase – põhiliste tööülesannete täitmine erinevates olukordades; lisaks kutsealastele oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust; töötaja töötab iseseisvalt; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

III tase – keerukate tööülesannete täitmine erinevates ja vahelduvates olukordades; omab kutsealast meisterlikkust; valmisolek kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks või laialdased kutsealased oskused ja teadmised on omandatud läbi koolituse; valmisolek korraldada ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutada selle eest.

IV tase – erinevate, keerukate, analüüsimist ja otsustamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades; laialdased kutsealased teadmised ja oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

V tase – teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste süstematiseerimist, edasiarendamist ja õpetamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades, kõrgel tasemel kutse- ja erialased teadmised, oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub põllumajandustehnika spetsialist mootorsõidukite hoolduse ja remondi valdkonda, kood 502.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub põllumajandustehnika spetsialist 7. pearühma “Metallitöötluste, masinaehituse jms oskustöölised”, kood 7233.

4 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles:	Põllumajandustehnika spetsialist III
Inglise keeles:	Specialist on agricultural machinery III
Vene keeles:	Специалист сельскохозяйственной техники III

5 KUTSEKIRJELDUS

Põllumajandustehnika spetsialist III põhitegevusteks on põllumajandussaaduste tootmiseks ja esmatöötlemiseks kasutatava masinapargi (autode, traktorite, põllutööriistade ja liikurmasinate, paiksete masinate ja seadmete, tõste- ja edastusmasinate) tehnoseisundi kontrollimine, remondivajaduse määramine ning tehnohoolduse ja remondi korraldamine ja teostamine, selleks vajaliku tööjõu planeerimine, tööde juhtimine, majandustegevuse üle arvestuse pidamine, vajadusel ettevõtte esindamine ning klientide ja vahendajatega suhtlemine.

Põllumajandustehnika spetsialist III töö põhineb põllumajandussaaduste tootmiseks ja esmatöötlemiseks kasutatava masinapargi ja tehnoloogia heal tundmisel. Oma töös kasutab tehnik-mehaanik vastavaid käsi-, elektri- ja pneumotööriistu ning garaaži-, diagnostika- jt. seadmeid.

Töö eeldab tehniliste jooniste ja skeemide lugemise oskust ning kataloogide jt. juhendmaterjalide kasutamist.

Töö eeldab vastutus- ja otsustusvõimet, iseseisvust, koostöö- ja õppimisvalmidust, kohanemisvõimet, oskust suhelda ja oma teadmisi edasi anda.

Oma töös lähtub ta heast põllumajandustavast, on mõtteviisilt keskkonna hoidja, maaelu ja tehnikavaldkonna säilitaja ning edendaja.

Arvestada tuleb hooajast tingitud tööde iseloomu ja mahu varieerumist ning töötamist välitingimustes.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

Oma töös puutub ta kokku erinevate allergeenidega (kütuste, määrdeainete ja kemikaalidega). Seoses kiiresti uueneva tehnoloogiaga on vajalik pidev erialane enesetäiendamine.

Käesolev kutsestandard on aluseks kutsekeskhariduse õppekava koostamisele ja täiendkoolitusele.

Põllumajandustehnika spetsialisti III kutse kvalifikatsiooni taotlemisel on nõutav vähemalt põllumajandustehnikaalane kutsekeskharidus ja 1-aastane töökogemus põllumajandusettevõttes või kutsestandardi nõuetele vastav täiendkoolitus ja 2-aastane põllumajandustehnikaalane töökogemus põllumajandusettevõttes.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised

6.1.1 Õigusaktid – algtase

- 1) põllumajandust reguleerivad standardid ja normatiivid
- 2) keskkonnakaitsealane seadusandlus ja normatiivid
- 3) toiduohutus- ja kvaliteedinõuded
- 4) tööõigus
- 5) lepingute koostamine ja sõlmimine

6.1.2 Klienditeenindus – algtase

6.1.3 Töögrupi juhtimine – algtase

6.1.4 Töökeskkond – kesktase

- 1) tööohutus, töötervishoid, esmaabi, töö- ja tootmishügieen
- 2) tuleohutusnõuded, kustutusvahendite kasutamine
- 3) jäätmekäitlus
- 4) keskkonnakaitse ja keskkonnaaudit

6.1.5 Arvuti kasutamise oskus - AO3, AO4, AO7 (vt lisa A)

6.1.6 Keeleoskus (vt lisa B)

- 1) eesti keel – kesktase
- 2) üks võõrkeel – algtase

6.2 Põhioskused ja -teadmised

6.2.1 Üldtehnilised (sh tehniline arvutigraafika)

6.2.2 Metallide töötlemine (treimine, lõikamine, puurimine, keermetamine, keevitamine jt) - algtase

6.2.3 Põllumajandusmasinad ja -seadmed – kesktase

- 1) masinate ehitus
- 2) masinapargi kasutus
- 3) masinate hoolduse ja remondi korraldamine ja kvaliteedinõuded
- 4) elektri- ja soojusenergia kasutamine põllumajanduses
- 5) standardimine ja tehnilised mõõtmised
- 6) farmiseadmed
- 7) söödatootmismasinad ja -seadmed
- 8) koristamise tehnoloogiad, toodangu esmatöötlemine ja valmistoodangu hoiustamine

6.2.3 Taimekasvatus – algtase

- 1) maaviljeluse alused
- 2) põllu- ja rohumaa kultuurid, nende kasvatamine, sh seemnekasvatus
- 3) väetised ja taimekaitsevahendid, nende hoidmine ja kasutamine

- 4) umbrohtude, taimehaiguste ja kahjurite tundmine ning tõrje
- 5) maakasutuse planeerimise alused (põlluraamatu pidamine)
- 6) söötade tootmine
- 6.2.4 Loomapidamine – algtase
 - 1) loomade ja lindude pidamisviisid
 - 2) loomade ja lindude söötmine
 - 3) looma tervishoiu alused
 - 4) loomakasvatusalase arvestuse pidamine ja loomade märgistamine
- 6.2.5 Metsandus
 - 1) metsakasvatuse alused – algtase
 - 2) metsakasutus – algtase
 - 3) metsakaitse – algtase
 - 4) metsatehnika – kesktase
- 6.2.6 Maakasutus – algtase
 - 1) maa kasutamine
 - 2) maaparandussüsteemide hooldus ja kaitse
- 6.2.7 Ehituse planeerimine ja hoonetele esitatavad sanitaar-hügieeninõuded - algtase
- 6.2.8 Majandus – algtase
 - 1) ettevõtte asutamine ja ettevõtte eri vormid
 - 2) äriplaani koostamine
 - 3) tulude-kulude arvestus
 - 4) raamatupidamine ja majandusarvestus
 - 5) maksud (tulu-, sotsiaal-, käibemaks jm)

6.3 Lisaoskused ja -teadmised

- 6.3.1 Mootorsae käsitlemine (saemotoristi tunnistus)
- 6.3.2 Taimekaitsetehnika (sertifikaat)
- 6.3.3 Autode, traktorite ja liikurmasinate juhtimine (B- ja/või C-, R- ja/või T-kategooria)
- 6.3.4 Lihtsamad puidutöötlemisvahendid ja -seadmed
- 6.3.5 Lihtsamad ehitusmasinad ja -seadmed
- 6.3.6 Aiandus (ilutaimed, puuvilja- ja marjakasvatus)

6.4 Isikuomadused ja võimed

- 1) täpsus
- 2) kohanemisvõime
- 3) pingetaluvus
- 4) analüüsivõime
- 5) vastutustunne

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaarioskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaarioskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Keskase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.